

V A S S Z É C S E N Y I

MÚLTIDÉZŐ

P R Ó B A S Z Á M 2 0 1 1 . S Z E N T G Y Ö R G Y H A V A

SZERKESZTŐI BEKÖSZÖNTŐ

2000 és 2002 között, amikor a Vasszécsenyi Üzenet szerkesztője voltam, volt egy kedves rovatom a lapban, aminek a Múltidéző volt a címe. A helyi újság jelenlegi szerkesztőjének többször is felajánlottam, hogy szívesen vinnék egy helytörténeti rovatot, de nem tartott rá igényt. Nemrég elfogadtak egy olyan rendeletet a képviselők, hogy a Vasszécsenyi Üzenetben nincs helye a képviselői megnyilatkozásoknak. Miután nemrég lemondtam képviselői mandátumomról, már semmi jogcímen nem publikálhatok a helyi lapban, ezért fogalmazódott meg bennem, hogy internetes formában indítok egy alternatív helyi fórumot, ami egyrészt a legfrissebb falutörténeti kutatásaimat tartalmazza, másrészt minden olyan közérdekű témát érint, ami a településünkön történt, hiszen már a tegnapi történetek is a múlt részét képezik. A falu múltjával kapcsolatban elsősorban olyan dolgokról szeretnék írni, és olyan dokumentumokat közölni, ami a hivatalos, eddig a községnek közel egymillió forintba kerülő falumonográfiában nem található. Helytörténeti kutatásaimat egy fillérrel nem támogatta az önkormányzat, és a lap egyetlen számához sem járul hozzá.

A helyi történelemszemléletre, aktuális kifejezéssel, ökológiai történelemszemléletre azért is van szükség, mert bebizonyosodott, hogy a globalizáció egyetlen hatásos ellenszere, a helyi történelmi tudat, lokális történelemszemlélet kialakítása, a helyi gyökerek életfontosságú hangsúlyozása. Az iskolában szerettem volna egy helytörténeti szakkört indítani, de nem tartottak rá igényt. Az erdélyi iskolákban viszont már bevezették a történelemoktatásban a helyi történelemszemlélet kialakítását, az így felnövő nemzedékek, sokkal erősebben kötődnek szülőföldjükhöz, múltjukhoz.

Azért is kell egy újabb hírforrásnak megjelenni a nemrég indult Gyöngyösmenti Lélekharang és a Hadüzenet után, mivel mára a helyi önkormányzati lap alkalmatlanná vált szerepének betöltésére. Hét éven át, felelős szerkesztő megnevezése nélkül jelet meg, akit a hatályos törvények szerint át kellett volna világítani, mint ahogy ezt velem is tették egykor. Egy év óta, miután ezt önkormányzati képviselőként szóvá tettem, felelős szerkesztőt nevezett ki a polgármester a lap élére, azonban a lap a cenzúra olyan eszközével él, amit a Kádár korszakban tapasztalhattunk meg utoljára.

Végezetül kérek minden kedves olvasót, hogy gyűjtsenek elektronikus címeket, akiknek elküldhető még a Múltidéző, és szívesen olvassák. A jelenlegi lapszámot pedig továbbítsák ismerőseiknek, barátaiknak. (TCs.)

MÁRCIUS 15

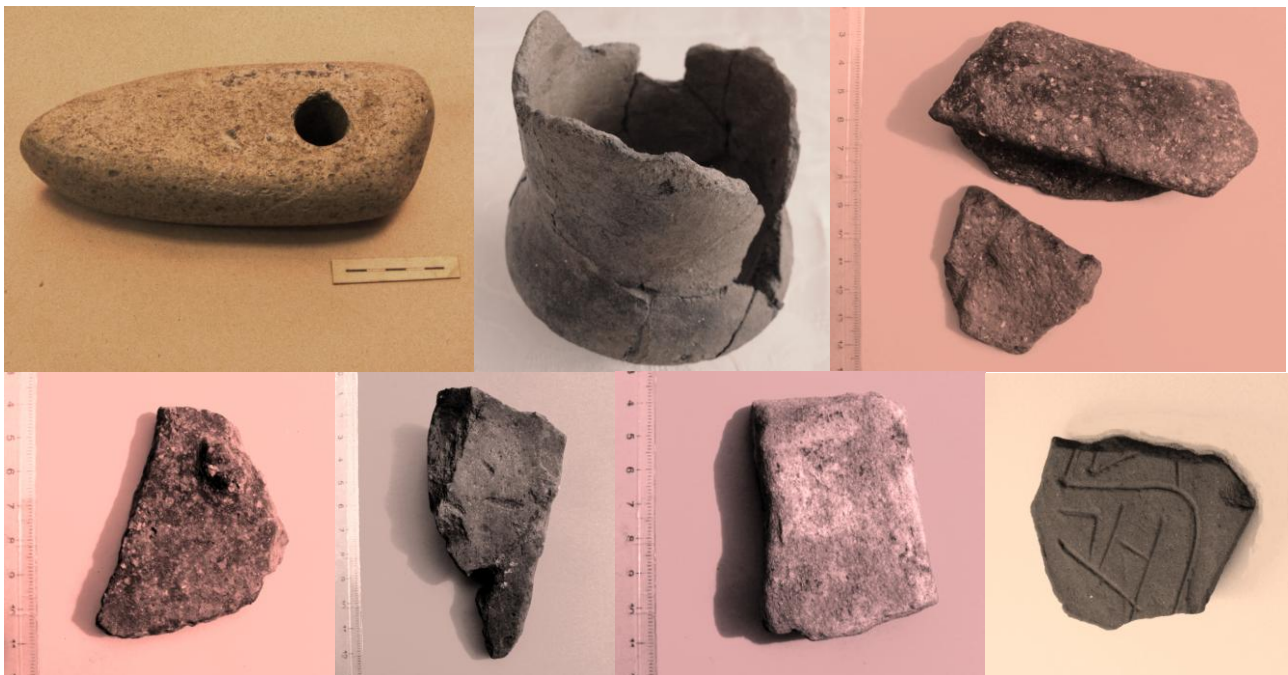
2002, a Vasszécsenyi Polgári Kör megalakulása óta tünnepeljük napján a legnagyobb nemzeti ünnepünket a lipárti hősi emlékműnél. Nagy Ernő „Kisfalva a Dunántúlon, Lipárt” című visszaemlékezésében Március 15-ről a következőket írja: „Iskolás koromban a hősi emlékműhöz vonultunk ki. A műsor a Himnuszról és 12 pont felolvasásából, és a Szózatból állt.” Az 1945-ös orosz megszállás előtt a lipárti Trianoni emlékműnél és országzászlónál ünnepelték meg a hivatalosan a március 15-ét, hiszen hárman a településről életüket áldozták a szabadságharcban. Szécsenyből Menyhárd István, Lipártból Kiss János és Lajcsák István. Lipárt későbbi földbirtokosa, a szombathelyi székeskáptalan nagyprépostja, Illés Ferenc 16 évesen szökött meg a szombathelyi liceumból, és állt be szabadságharcos katonának. Csak ő maradt életben, mivel szülei visszarendelték a dunántúli harcokból. Az idej megemlékezésen Illés Ferenc halálának 100. évfordulójára is emlékeztünk.

Mindenütt az országban, az országban a napján ünnepelték e gyönyörű tavaszi ünnepet, településünkön viszont évek óta a hivatalos ünnep, hiszen a napján nem ünnepeljük meg, pedig munkaszüneti nap. Több mint félszáz közalkalmazottat és köztisztviselőt tart el a falu, de a legszebb nemzeti ünnepünkön senki sem é rá, és nem érzi kötelességének nemzeti identitásunkat életben tartani. Március 15-én magánéletüket élik, így nem közalkalmazottak és nem köztisztviselők, hanem magánalkalmazottak és magántisztviselő. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy „egy csak egy legény van talpon e vidéken”, vagyis egy személy minden évben, így idén is napján ünnepelte Március 15-ét, tehát reá az előbbieket nem érvényesek, ő menti meg évek óta „mundér” becsületét. (TCs. Fotó: Biczó János)

HELYI TÖRTÉNELEM (1.) ÓSKOR

Hat év múlva, 2017-ben 800 éves lesz településünk. (Az igazság az, hogy létezett egy korábbi oklevél 1173-ból, amiben III. Béla király a vasvári káptalannak adományozta Mileket, Vasszécseny egyik faluelődjét, de ez az oklevél nem maradt fenn. Ha ettől számoljuk, akkor 2023-ban, 12 év múlva 850 évesek lennénk.) De a 800 év írott történelem is nagyon sok idő. Emiatt gondoltam azt, hogy sorozatot indítok erről a nyolc évszázadról. Első alkalommal azonban sokkal régebbre kell visszamenni, az írásbeliség, sőt az időszámítás elé. Eddig az volt a köztudatban, hogy a római korban volt először lakott a településünk, azonban a legújabb felkutatott tárgyi emlékek sokkal régebbi korokról tanúskodnak.

A falu mai területén, két helyen is került elő őskori leletanyag, illetve egy harmadik helyen is Szécseny határában, ami közigazgatásilag már Pecölhöz tartozik. A Szálas-ganajos és a vele szomszédos Köves területen egy összefüggő bronzkori (kelta) település létezett, ami a Fekete értől délre húzódó emelkedő alatt terült el. A Köves terület azonban még ennél is régebbi, hiszen két csiszolt kőbaltája is előkerült innét. A képen látható „kövesi kőbaltája” közel 20 centiméteres, így Vas megye egyik legnagyobb kőbaltája, ami egy szombathelyi magángyűjteménybe került. A terület ma is a település legmagasabb pontja, 183,5 méter. Ez az őskori kultúra az alacsonyabb dombokon, kisebb folyók mentén, ezek közelébe jelent meg a Kr.e. VI. évezred folyamán. Az említett területen kívül még a Baláta Eger és Egeralja területek találkozásánál, a Fekete érhez közel, a TSz mai területe mögött került elő bronzkori, kelta kerámia-leletanyag, amikor a Fekete ér mellett földmunkákat végeztek a múlt század 70-es éveinek elején. A képen látható edényt hajdani Kovács Géza találta itt. A Szécseny-Pecöl közötti terület a Haranglábduzóval és a Gallával határos, Pecölben Holt tónak hívják ezt a földterületet. Mivel azonban a középkorig terjed az innét előkerült kerámia-leletanyag, feltehetően ezt a területet azonos a török korban elpusztult Egerközzel, annak Szent Péter középkori temploma révén Pusztaszentpéternek is nevezett faluval, illetve annak a legkésőbbig megmaradt temetőjével, ahol sokáig egy dűledező harangláb utalt a hajdani településre. Talán innét ered a haranglábduzó név is. Pannónia meghódításával a kelta települések beolvadtak a római birodalomba, ami már a következő rész tartalmát képezi.

(TCs. Képek: kőbaltája a Kövesről, edény az Eger aljáról, Kelta fekete kerámia töredékek, neolitik edénytöredék a Kövesről, átlukasztott cserépdarab a Kövesről, csiszoló a Kövesről, rovásjeles cseréptöredék a Kövesről)

HÚSVÉT A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

Egymás után három előadást is tartottam ezzel a címmel, az elsőt a Vasszécsenyi Keresztény Közösségi Házban, a másodikat, a Szombathelyi Keresztény Értelmiségiek Szövetsége szervezésében a Premontrei Gimnáziumban, míg a harmadikat, Vasváron a Nagy Gáspár Kulturális Központban. A KÉSZ programjában a következő előadó épp Merkli Ferenc atya, plébánosunk lesz. Vasvár nemrég nyerte el a Kultúra Városa kitüntetést, ezért különösen nagy jelentősége volt annak, hogy

egy világi intézmény két fel a legnagyobb keresztény ünnepről szóló előadásra. (Nem tudom, ez településünkön előfordulhatott-e volna?)

Húsvét a keresztény ember számára valóba hite megélésének legnagyobb kihívása, lelki megtisztulás, lelki újjászületés, átvitt értelemben lelki feltámadás. Aki átéli a Nagyhét eseményeit, Húsvét vasárnapján Krisztussal együtt lélekben feltámad. Ennek a katarzisznak az átélésében szerettem volna segíteni a vetített képek előadásaimmal. (TCs. Képek: Rembrandt – Keresztre feszítés, Roger van der Weiden – Kereszt levétek)

VASSZÉCSENYI KULTURÁLIS NAPOK BÜKÖN

A hónap végén, április 30-án, a büki Karamell Hotel Vasszécsenyi Kulturális Napokat rendez, ami egy képzőművészeti kiállításból és egy irodalmi estből fog állni. A helyi képző-és iparművészek már többször állítottak ki együtt, azonban mindeddig olyan rendezvény még nem volt, ahol az irodalmáraink szerepeltek volna a képzőművészek mellett. A gondolat Nagy Emiliától származott, Ő vette fel a büki intézménnyel a kapcsolatot. A terv szerint az est Zsolnai Zoltán polgármester köszöntőjével indul, majd az Ambrózy-Migazzi István Általános Iskola Énekkara tart egy rövid bemutatót. A képzőművészeti kiállítást Nagy Emília nyitja meg, amelyen részt vesz Kovács Andrea egyetemi hallgató, Módy Péter szobrász-restaurátor művész, Rátzné Stencinger Katalin kézműves, Szokk Iván festőművész – Vasszécseny díszpolgára, Tóth Csaba festőművész, Tóth Katalin egyetemi hallgató, Tóth Livia iparművész és Varga Bernadett iparművész.

Az irodalmi est háziasszonya prof. Dr. Czetter Ibolya, a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központjának elnökhelyettese lesz, résztvevői pedig, prof. Dr. Nagy Gábor költő, irodalomtörténész, szerkesztő, Nagy Emília költő, nagy János költő és Pődör György költő.

Mivel a rendezvénynek nem készült külön meghívója, ezért foglalkozott vele a Múltidéző, ez a kis hír egyben a Meghívó. Sajnos a kiállítás rajtunk kívülálló okok miatt nem valósult meg. (TCs. Képek: Szkok Iván - Kőműves Kelemen, Tóth Livia - Belső jelek, Módy Péter - Eleink, mögötte Tóth Livia nemeze, Módy Péter - Pungor Zoltán emléktábla, Varga Bernadett - Infula, Stenczinger Katalin - Repcés, Tóth Csaba - Áldott anyaföld, Tóth Katalin - Kislány a kertben, Kovács Andrea - Növényvilág)

A következő szám tartalmából: Az Ebergényi pör, A lipárti templom Szűz Mária szobrának története, Helyi történelem (2.) Ókor